



Μυθοπλασία

Μια ιστορία επιβίωσης

Της Margaret Atwood ΤΟΡΟΝΤΟ

Πώς να επηρεάσεις το τελευταίο κεφάλαιο

Η πρόγνωση είναι ένα αμφίβολο παιχνίδι: υπάρχουν τόσο πολλοί παράγοντες τους οποίους δεν γνωρίζουμε ότι δεν τους γνωρίζουμε, που μπορεί να συνθλίψουν ακόμα και τις πιο στέρεες προβλέψεις. Το μόνο που εμείς οι προγνώστες έχουμε ως αφετηρία είναι τάσεις, αντιλήψεις και την άποψή μας για την ανθρώπινη φύση. Οι μυθιστοριογράφοι προβλέπουν το μέλλον τουλάχιστον από την εποχή του Jules Verne και του H.G. Wells, και απασχολούνται και σήμερα εντατικά με αυτό, αν και το μεγαλύτερο κομμάτι των σημερινών προγνώσεων περιορίζεται στο τι να αποφύγουμε. Θα μπορούσε να συμβεί; Στις περισσότερες μυθοπλασίες, ναι. Θα έπρεπε να συμβεί; Στις περισσότερες, όχι.

Τι έχουμε, λοιπόν, στην εργαλειοθήκη μας; Η κατάσταση είναι η εξής: λίγο πριν μπούμε στο 2016, το ανθρώπινο είδος αντιμετωπίζει τη μεγαλύτερη από ποτέ δοκιμασία στον αγώνα του να παραμείνει ζωντανό πάνω στον πλανήτη Γη: πώς θα αποφύγουμε να πνιγούμε από έλλειψη οξυγόνου και να βράσουμε μέχρι θανάτου ως αποτέλεσμα των δικών μας τεχνολογιών παραγωγής ενέργειας; Α, και πώς θα αποφύγουμε να δηλητηριαστούμε μόνοι μας από τα δικά μας απόβλητα και χημικά, συμπεριλαμβανομένων

των παρασιτοκτόνων, μυκητοκτόνων και λιπασμάτων. Από τη στιγμή που δεν υπάρχουν πλέον περιθώρια για ευλογηφανεές αρνήσεις του τύπου «δεν πρόκειται να συμβεί», ευφείς άνθρωποι έχουν στρωθεί στη δουλειά προκειμένου να βρουν βιώσιμες λύσεις.

Το αντικείμενο: να ξεφύγουμε από τον εθισμό στα ορυκτά καύσιμα και τις τοξίνες χωρίς να πέσει το ρεύμα με το οποίο κάνουμε τα πάντα, να ρημάξουμε τις οικονομικές υποδομές και να οδηγηθούμε σε καταστάσεις πείνας και αναρχίας.

Οι μυθιστοριογράφοι εξετάζουν λεπτομερώς τις πιθανότητες

Η τάση σήμερα στον χώρο της ενέργειας είναι οι ανανεώσιμες πηγές, αλλά όχι μόνο με τη μορφή που έχουμε συνηθίσει – γιγαντιαία αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα. Μεγάλο μέρος της αλλαγής θα επέλθει από τους καταναλωτές: ταχέως επαναφορτιζόμενα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, όπως τα Tesla, και μπαταρίες οικιακής χρήσης, όπως οι Powerwall της Tesla, οι οποίες συλλέγουν ενέργεια απευθείας από τον ήλιο, δίχως χρήση του δικτύου ηλεκτρισμού. Η απόδοση τέτοιων αυτοκινήτων και μπαταριών θα αυξηθεί, η

τιμή τους θα μειωθεί και οι αντίστοιχες επιχειρήσεις θα θρσαυρίσουν, για τον απλούστατο λόγο ότι οι άνθρωποι πλέον θέλουν πραγματικά αυτά τα προϊόντα.

Νέα, μη τοξικά υλικά για την απορρόφηση της ηλιακής ενέργειας και νέα, μη τοξικά υλικά για τις μπαταρίες: βρίσκονται ήδη υπό εξέλιξη. Η ζήτηση θα είναι μεγάλη.

Το πετρέλαιο, το αέριο και ο άνθρακας δεν πρόκειται να εξαφανιστούν εντελώς τώρα κοντά, συνεπώς θα υπάρχει και ζήτηση για «ανθρακοβόρες» τεχνολογίες οι οποίες αφαιρούν περισσότερο άνθρακα από τον αέρα απ' ό,τι εκκλύει η κλασική καύση, είτε ανακυκλώνοντάς τον είτε αποθηκευοντάς τον και μετατρέποντάς τον σε χρήσιμο προϊόν. Οι τεχνολογίες αυτές εξαπλώνονται παντού: από τη φτηνή, γρήγορη αναγέννηση υποβαθμισμένων τροπικών δασών που απορροφούν άνθρακα μέχρι τις καλλιέργειες φυκών διαφόρων ειδών –ακόμα και σε παράθυρα– που παράγουν οξυγόνο και πετρέλαιο και από την πράσινη βενζίνη της εταιρείας Cool Planet μέχρι τη μέθοδο παγίδευσης CO2 στο σκυρόδεμα και μια άλλη που κάνει το ίδιο με την άσφαλτο. Οι «έξυπνες» εταιρείες πετρελαίου και αερίου θα δουλέψουν με τέτοιες τεχνολογίες έτσι ώστε να μπορούν να δηλώσουν και οι ίδιες απαλλαγμένες από εκπομπές καυσαερίων. Θα πρέπει, όμως, οι ισχυρισμοί τους να είναι αληθινοί – δεν θα καταφέρουν κάτι μόνο με τα λόγια.

Επίσης, έρχονται σοδείες που θα απαιτούν λιγότερο νερό και λιγότερα, ή και καθόλου, παρασιτοκτόνα και χημικά. Το φυτό ασκληπιός καλλιεργείται ήδη για τις εκπληκτικές του ιδιότητες στον καθαρισμό λεκίδων από πετρέλαιο. Σύντομα οι βλαστοί και οι λοβοί του φυτού θα χρησιμοποιούνται και στη διατροφή, ενώ και η πεταλούδα μονάρχης θα έχει μεγαλύτερη τύχη. Η αγορά της γευστικής, θρεπτικής (και μη παραισθησιογόνου) κάνναβης θα μεγαλώσει. Η γλιστρίδα θα κάνει δυναμική επιστροφή, ενώ οι αστικές καλλιέργειες θα επεκταθούν.

Με λίγα λόγια, βρισκόμαστε στα πρώτα στάδια μιας αλλαγής που πραγματικά πρέπει να υλοποιήσουμε. Θα τα καταφέρουμε αρκετά γρήγορα; Οι μυθιστοριογράφοι εξετάζουν λεπτομερώς τις πιθανότητες, υπέρ και κατά. Η ισορροπία είναι λεπτή: αν είναι πολύ αποθαρρυντικές, η ελπίδα θα σβήσει, όπως και τα κίνητρα. Αν είναι πολύ θετικές, θα εδραιωθεί μια απαιτηλή ευφορία: όλα θα πάνε μια χαρά, οπότε γιατί να πασχίζουμε; Η αλήθεια είναι ότι η ζωή μας δεν είναι νούβελα: αλλιώς, θα ρίχναμε μια κλεφτή ματιά στην τελευταία σελίδα. ■

Margaret Atwood:
author. Her latest
novel, "The Heart Goes
Last", was published
in September 2015
(Bloomsbury)